

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Academic Leadership of Administators Affecting Learning Organization of School Under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2

นภัสวรรณ นันโท¹, หทัย น้อยสมบัติ²

Naphatsawan Nanto¹, Hatai Noisombut²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และ 4) ศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้งหมด จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.98 และ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Graduate Student Master of Education. Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูง ($r_{xy} = .648^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน (X_4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_5) ด้านการวัดผลและประเมินผล (X_3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (X_1) และด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา (X_6) ส่งผลต่อ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยตัวแปรทั้ง 5 นี้ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ร้อยละ 45.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = 1.632 + 0.199X_4 + 0.179X_5 + 0.088X_3 + 0.088X_1 + 0.075X_6$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.288ZX_4 + 0.262ZX_5 + 0.138ZX_3 + 0.137ZX_1 + 0.111ZX_6$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study academic leadership of school administrators under Roi Et primary educational service area office 2, 2) study learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2, 3) study the relationship between academic leadership of school administrators and learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2 and 4) study administrators academic leadership affecting learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2. The samples were 347 school administrators and teachers in Roi Et primary educational service area office 2, divided into 37 school administrators and 310 teachers. The research instrument used for data collection was a five rating scales questionnaire with reliabilities of Cronbach's alpha coefficient were 0.98 and 0.97. The statistical techniques employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. Regression equations were created for predicting dependent variables through Stepwise Multiple Regression analysis. The research findings were as follows: 1) Academic leadership of school administrators under Roi Et primary educational service area office 2 in overall in overall and each aspect were at a high level. 2) Learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2 in overall in overall and each aspect were at a high level. 3) The relationship of academic leadership of school administrators and learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2, overall the relationship was positive ($r_{xy} = .648^{**}$) at the .01 level of significance. 4) Academic

leadership of school administrators affecting learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2 consisted of 5 aspects: teaching supervision (X_4), promotion of academic atmosphere (X_5), measurement and evaluation (X_3), curriculum and teaching administration (X_1), and the use of technology and innovation in development (X_6). The five variables predicted the variance of learning organization of schools under Roi Et primary educational service area office 2. It could predict 45.40% at the 0.01 level of significance. The prediction equations could be written as follow:

The regressive equation in the form of raw score (Unstandardized Score)

$$Y' = 1.632 + 0.199X_4 + 0.179X_5 + 0.088X_3 + 0.088X_1 + 0.075X_6$$

The regressive equation in the form of standard score (Standardized Score)

$$Z'y = 0.288ZX_4 + 0.262ZX_5 + 0.138ZX_3 + 0.137ZX_1 + 0.111ZX_6$$

Keywords: Academic leadership of school administrators, Learning organization of schools

บทนำ

จากสภาพการณ์ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือ “คุณภาพของคน” ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ (สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2551: 11) การศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยคนที่มีคุณภาพต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ เมื่อคนมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579) ที่มีวิสัยทัศน์คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลง

ของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 78)

การที่จะพัฒนาองค์กรหรือสถานศึกษาให้ก้าวสู่ “องค์กรแห่งการเรียนรู้” (Learning organization) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมี “ภาวะผู้นำทางวิชาการ” ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารและจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่ดี โดยผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำทางการศึกษาเพื่อบริหารโดยการสร้างและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ธีระ ฤทธิเจริญ, 2550: 147) ทั้งนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ครูทุ่มเทการทำงานด้านการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น มีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพัฒนางานด้านวิชาการตลอดจนเป็นการนำพาโรงเรียนไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ชัยลักษณ์ รักษาและคณะ, 2552: 22) จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ใน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับชาติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, ออนไลน์: 6-7) ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจแก้ปัญหา ขาดความเอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา และควรต้องเริ่มจากการที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาบริหารจัดการองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อจะได้พัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการสอน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาโรงเรียน อย่างน้อยหนึ่งด้าน ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 2,629 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2, ออนไลน์: 6-7)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 347 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-44) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบใส่คืน จนได้กลุ่ม

ตัวอย่างครบ 347 คน (สำนักงานนโยบายและ
วิชาการสถิติ, ออนไลน์: 85-88)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ใน
การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะ
เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของ
สถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ
ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่เก็บ
รวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน
22 โรงเรียนเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อบริษัทงานกับโรงเรียนที่เป็นก

กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูด้วยตนเอง
เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการ
วิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 347
ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 347 ชุด
คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจ
สอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผล
และวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใน
การวิจัย ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดย
รวมและรายด้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถาน
ศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม
และรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	ลำดับ
1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน	4.47	0.47	มาก	2
2 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.49	0.41	มาก	1
3 ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.41	0.48	มาก	5
4 ด้านการนิเทศการสอน	4.43	0.44	มาก	4
5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.45	0.44	มาก	3
6 ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา	4.47	0.45	มาก	2
โดยรวม	4.45	0.32	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ด้านการนิเทศการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเป็น องค์กรแห่ง การเรียนรู้	ลำดับ
1 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.46	0.38	มาก	3
2 ด้านการมีส่วนร่วม	4.47	0.40	มาก	2
3 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.48	0.44	มาก	1
4 ด้านการคิดเชิงระบบและมีแบบแผนความคิด	4.43	0.47	มาก	4
5 ด้านการบริหารจัดการองค์กรการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ	4.29	0.42	มาก	6
6 ด้านการให้อำนาจแก่สมาชิกในองค์กร	4.40	0.42	มาก	5
โดยรวม	4.43	0.30	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการคิดเชิงระบบและมีแบบแผนความคิด ด้านการให้อำนาจแก่สมาชิกในองค์กร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้าน

การบริหารจัดการองค์กรการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	1	-	-	-	-	-	.452**	ปานกลาง
X ₂	.796**	1	-	-	-	-	.413**	ปานกลาง
X ₃	.319**	.261**	1	-	-	-	.506**	ปานกลาง
X ₄	.266**	.204**	.685**	1	-	-	.531**	ปานกลาง
X ₅	.643**	.643**	.234**	.176**	1	-	.456**	ปานกลาง
X ₆	.230**	.227**	.589**	.596**	.202**	1	.449**	ปานกลาง
X							.648**	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูง ($r_{xy} = .648^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกใน

ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	p
1	X ₄	0.531	0.282	135.610	0.000
2	X ₄ , X ₅	0.646	0.418	123.393	0.000
3	X ₄ , X ₅ , X ₃	0.661	0.437	88.649	0.000
4	X ₄ , X ₅ , X ₃ , X ₁	0.668	0.447	69.053	0.000
5	X ₄ , X ₅ , X ₃ , X ₁ , X ₆	0.674	0.454	56.698	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการคือด้านการนิเทศการสอน (X_4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_5) ด้านการวัดผลและประเมินผล (X_3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (X_1) และด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา (X_6) สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.199, 0.179, 0.088, 0.088 และ 0.075 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.288, 0.262, 0.138, 0.137 และ 0.111 โดยตัวแปรทั้ง 5 นี้ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ร้อยละ 45.40 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมการพยากรณ์ที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 1.632 + 0.199X_4 + 0.179X_5 + 0.088X_3 + 0.088X_1 + 0.075X_6$$

สมการพยากรณ์ที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = 0.288ZX_4 + 0.262ZX_5 + 0.138ZX_3 + 0.137ZX_1 + 0.111ZX_6$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้พบข้อประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายและนำเสนอดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้กำหนดภารกิจด้านวิชาการของโรงเรียนร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และเป็นผู้นำในการพัฒนาภารกิจของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมถวิล ศิลปะคนธรรพ์ และสำเริง อ่อนสัมพันธุ์ (2557: 185) วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมีค่าสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ แววรรณจิตต์ และคณะ (2561: 6-8) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการกำหนด

ภารกิจของโรงเรียนมีค่าสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา อัครพูลพัฒน์ (2558: 125-127) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมีค่าสูงสุด

2. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนที่เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบ และมีแบบแผนความคิด การพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพของผู้บริหารและครูในโรงเรียน ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี พาลาด และคณะ (2560: 7-11) วิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดย ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมมีค่าสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรภา เกตุมาลา (2552: 182) วิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแบบภาวะผู้นำในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแบบภาวะผู้นำในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครสรุปโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้เป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ผู้บริหารสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนภายในสถานศึกษาของตนเอง มีการกำหนดภารกิจของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีการนิเทศการสอนการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมมือกันในแนวทางการปฏิบัติมุ่งมั่นและพัฒนาให้การจัดการศึกษาบรรลุผลและมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอนัญญา ชาระวงศ์ และคณะ (2561: 158-160) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล คงประจักษ์ (2561: 171-172) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ

วรรณณา เฟื่องฟู (2558: 73) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาปฐมฤกษ์ เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาปฐมฤกษ์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จากตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ตัวแปร ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาโรงเรียน จะเห็นได้ว่าตัวแปรเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาใช้การนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน เพื่อประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ประเมินผลของผู้เรียนตามสภาพจริง การใช้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรพัฒนางานวิชาการ อีกด้านที่สำคัญ คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ เพื่อสร้างสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัยและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิด

ของ Glickman (200: 7) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผลค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่กลับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล จัดทำระเบียบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนเรียนอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรใช้ผลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของโรงเรียนต่อไป

1.2 จากการวิจัยพบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการองค์กรการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและทันสมัย สร้างกลยุทธ์และวิธีการพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ เพื่อ

พัฒนาองค์การการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ

1.3 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดภารกิจด้านวิชาการของโรงเรียนให้ชัดเจน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาภารกิจด้านวิชาการของโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินการดำเนินงานตามแผนไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เท่านั้น ในครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความครอบคลุมสถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้เห็นภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

2.2 งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรตามแนวคิดที่กำหนดไว้เท่านั้น จึงควรมีการวิจัยโดยใช้แนวคิดทฤษฎีอื่น ซึ่งอาจมีตัวแปรที่แตกต่างไปเพื่อจะได้ข้อมูลในมิติอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างรอบด้าน

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่ตัวแปรด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยลักษณ์ รักษา, สนั่น ฝ่ายแดง และอมรรวรรณ วงศ์โกมลเชษฐ. (2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1. การค้นคว้าอิสระด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นิรมล คงประจักษ์. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 159-173.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะวรรณ แววรรณจิตต์, ชไมพร ดิสถาพ และ จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ. วารสารบริหารการศึกษามศว, 15(29), 6-8.
- พนิดา อัครพูลพัฒน์ (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 8(17), 120-129.

- ราตรี พาลาด, กรองทิพย์ นาควิเชตร และศรุดา ชัยสุวรรณ. (2560). ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. *ลิกษา วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, 4(1), 7-11.
- วรรณณา เฟื่องฟู. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุรภา เกตุมาลา. (2552). *การศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแบบภาวะผู้นำในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- สมถวิล ศิลปะคนธรรม์ และลำเจิง อ่อนสัมพันธ์. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 5(1), 185-186.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2562). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน*. (ออนไลน์). จาก <http://www.ret2.go.th/ict/>.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2551). *แนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. ในเอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า*. เข้าถึงได้จาก [Online]<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/A3-16.pdf>
- อนัญติยา ชารวงค์, รชฎ สุวรรณภู และทัศนาศา ประสานตรี. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 15(71), 158-160.
- Glickman, C.D. (2007). *Super Vision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. Boston: Prarson.